

EKSKLUSIVNI IZVEŠTAJ SA HI-FILES SAJMA U BEOGRADU

www.hi-files.com

Hi-Files

BEST AUDIO & VIDEO
EXPERIENCE

Broj 93 • Cena 300 RSD • CG 3,5 € • BiH 7,7 KM

TESTOVI

Technics SL-1500C
Canton Smart Vento 9
Dynaudio Evoke 50

MUZIKA & FILM

Aretha Franklin
Martin Scorsese
Rastko Obradović

JBL

Za dobro raspoloženje

BOSE

Personalni hi-fi

IFI AUDIO

Opuštajući zvuci

Predstavlja za članove EISA
group
Hi-Files

ISSN 1820-2950

9 771820 295006

Susret s legendom

Nakon 44 godine prisustva na tržištu i izrađenih, prema procenama, između 60.000 i 100.000 parova zvučnika, legendarni BBC-jev dizajn nastavlja da živi i ispunjava duše brojnih audiofila prelepom muzikom.

Bojan Jović

Koreni jednog od najpoznatijih zvučnika u istoriji hi-fi industrije sežu do ranih sedamdesetih godina prošlog veka, kad je britanska medijska kuća BBC razvila model LS3/5, predviđen da pruži prirođan i neutralan zvuk u skičenom prostoru reporterskog kombija ili kabine. Iz ovih kompaktnih monitora uskoro je izведен poboljšani model LS3/5a, a proizvodnja je 1975. poverena nekolicini ostrvskih kompanija, među kojima su bili Rogers, Spendor, Harbeth i kasnije KEF, a neki od ovih proizvođača poseduju licencu i danas. U međuvremenu, Rogers je od osnivanja 1947. promenio nekoliko vlasnika, od osnivača Jima Rogersa, pa do kompanije Wo Kee Hong Holdings iz Hongkonga. Ipak, to nije posebno uticalo na pravac kompanije, koja je i danas posvećena izradi BBC-jevih modela LS3/5a i LS5/9, uz najavljene posebne stalke za ove zvučnike i unapredenu verziju cevnog integrisanog pojačala E2Oa.

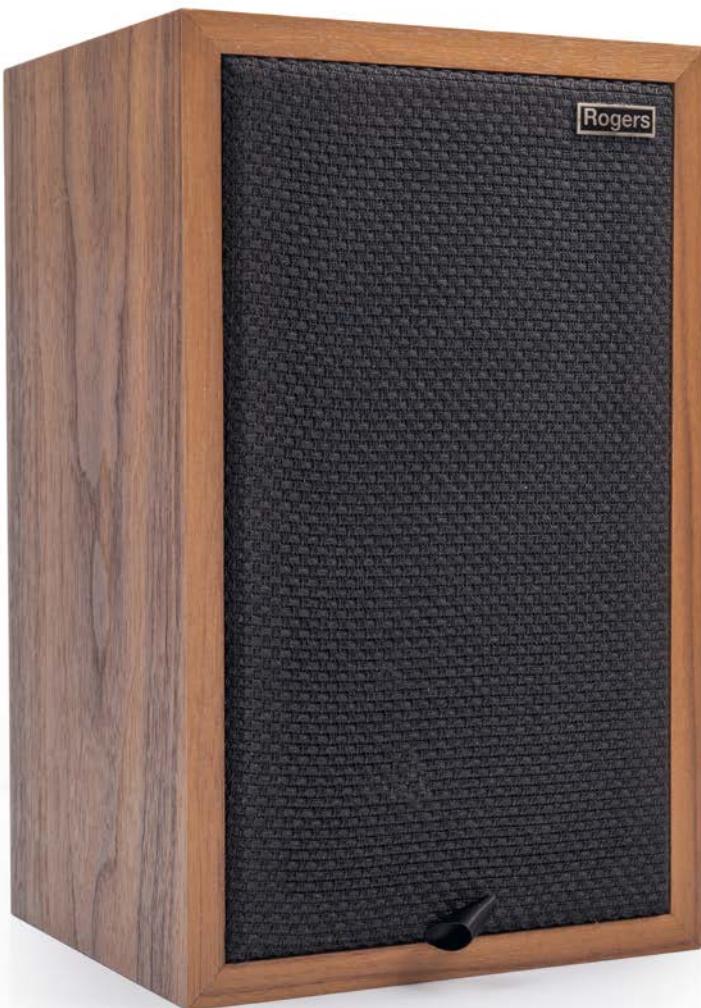
Klasika je besmrtna

Kao arhetip savremenog zvučnika, LS3/5a Classic se odlikuje pravilnom formom kvadra, bez dizajnerskih dodataka koji bi ga učinili atraktivnijim. Upravo to čini veliki deo njegovog vizuelnog šarma: jednostavna, malena kutija, čiji je oblik u potpunoći podređen funkciji, ali načinjena u savršenim proporcijama i opremljena prirodnim materijalima. Za razliku od danas prevladajućeg medijapanata, kabinet ovog zvučnika izrađen je od šperploče ruske breze debljine 12 milimetara, uz ugaona ojačanja od punog drveta u unutrašnjosti. Sve to obloženo je prelepim furnirom od prirodnog drveta oraha, masline ili ruže, a uz doplatu se može dobiti praktično bilo koji drugi finiš, uključujući paletu boja po RAL standardu.

Kao oličenje svedenosti i jednostavnosti, LS3/5a Classic na zadnjoj strani ne sadrže čak ni ubičajeni panel sa zvučničkim terminalima, već su tu samo jednostruki četvoromilimetarski priključci za banana-konektore s posrebrenim kontaktima površinama. Pored toga, u gornjem delu zadnje strane smeštena je velika etiketa s osnovnim podacima o zvučniku, i to je sve. Izuzimajući rubne delove, cela prednja površina prekrivena je crnim platnom. Proizvođač ističe da je u pitanju tkanina zvana tygan, koja ni na koji način ne utiče na zvuk tokom reprodukcije, što ju je učinilo veoma cenjenom u audiofilskoj zajednici. Maske se uklanjuju povlačenjem trake u donjem delu, a nakon toga postaje jasno da ovi zvučnici jednostavno nisu predviđeni da budu bez mrežica, te da je njihovo skidanje predviđeno samo prilikom servisiranja ili zamene platna. Crni front po oboodu opremljen je čičak-trakom, koja je zaheftana i služi za obezbeđivanje maske, dok su oko zvučničkih jedinica vidljivi zavrtnici, materijal za dampiranje, pa i žice. Dakle, maske se skidaju samo ako je to neophodno, jer predstavljaju integralni deo koji upotpunjuje estetiku.

Pored ranije opisanih detalja, ispod maski su smeštene i zvučničke jedinice. Dvosistemska topologija obuhvata visokotonsku membranu prečnika 19 milimetara, koja je izrađena od poliesterske folije (mylar), a ispod nje je postavljena srednjeton-sko-niskotonska jedinica. Membrana mid-basa prečnika je 110 milimetara, a izvedena je od patentirane polistirenske smese nazvane bekstren. Unutar kućišta smeštena je skretnica, za koju proizvođač navodi da je izrađena na jednoslojnoj štampanoj ploči od fiberglasa s bakarnim vodovima. Skretnica se izrađuje ručno, uz korišćenje metalnih kondenzatora i srebrnog veziva pri lemljenju, a rezna frekvencija postavljena je na tri kiloherca.

Pri pogledu na tehničke karakteristike, očekivano, prikazuje se skromna ekstenzija najnižih tonova. Frekvencijski opseg deklarisan je u rasponu od 80 herca do 20 kiloherca, dok su vrednosti osetljivosti i nominalne impedanse takođe neuobičajene za današnje vreme i iznose 82,5 decibela i 15 oma. Prevedeno, u

“Note su čiste i neutralne, pa je prirodnost reprodukcije na retko visokom nivou.”

Slušali smo

Arethu Franklin na visokorezolutivnom izdanju albuma „Lady Soul“ iz 1968.

praksi to znači da su ovi maleni zvučnici srazmerno teški za pogon, te da za optimalno pokretanje treba obezbediti stabilnu i snažnu amplifikaciju.

Magija koja traje

Pre nego što opišemo zvuk, treba naglasiti da su LS3/5a Classic kompresione kutije. Pored ionako malog gabarita, ovo dodatno olakšava pozicioniranje, pa s ovim zvučnicima ne bi trebalo da bude problema ni u zaista skučenom prostoru - uostalom, zamislite unutrašnjost reporterskog kombija i sve će vam biti jasno. Šalu na stranu, LS3/5a Classic su u ovom pogledu jedni od najzahvalnijih zvučnika s kojima smo se sreli i u sobnoj postavci će im biti dovoljno svega nekoliko centimetara od zadnjeg zida kako bi se omogućio protok vazduha iza kutija. S druge strane, fizika je neumoljiva, a ograničenja ovih zvučnika vidljiva su pri samom pogledu na njihov gabarit i skromnu zapreminu od 10 litara, pa ih ne treba postavljati u previše velike prostorije. U našem dnevnom boravku, površine 20 kvadratnih metara, malene legende snašle su se veoma dobro; čak bolje od nekih poznatih savremenih rivala. Tokom reprodukcije veoma brzo se uočava preciznost koja se graniči sa spektakularnom, uz potpuno jasno rekreiranu dvokanalnu sliku. Pozornica je odlično razvijena po širini, nešto manje po dubini, ali posebno nas je iznenadila stabilnost

Ključne karakteristike

Topologija

- dvosistemski, kompresioni
- Frekvencijski opseg
- 80 Hz - 20 kHz
- Nominalna impedansa
- 15 ohma

prikaza pri velikim glasnoćama - uz dovoljno kvalitetno pojačalo, neće biti ni traga suženju slike i kompresiji tonova. Negativna strana ove osobine jeste zahtevnost u pogledu ostatka sistema: naime, kako bi pružili svoj maksimum, LS3/5a Classic traže jednako sposobne i neurmoljivo čvrste saigrače.

Sledeći veliki kvalitet ovih zvučnika jeste tonski balans: note su čiste i neutralne, pa je prirodnost reprodukcije na retko visokom nivou. Ovo je naročito primetno u srednjem opsegu, kojim caruju prelepo ubožičeni tonovi puni života. Vokali su prikazani uz obilje finesa, iako ih po današnjim standardima može biti i više, ali LS3/5a Classic to nadomešćuju izrazito dinamičnom prezentacijom i sjajnom muzikalnošću. Pored toga, međusobna usaglašenost zvučničkih jedinica jedna je od osobina u kojoj ovi zvučnici i danas

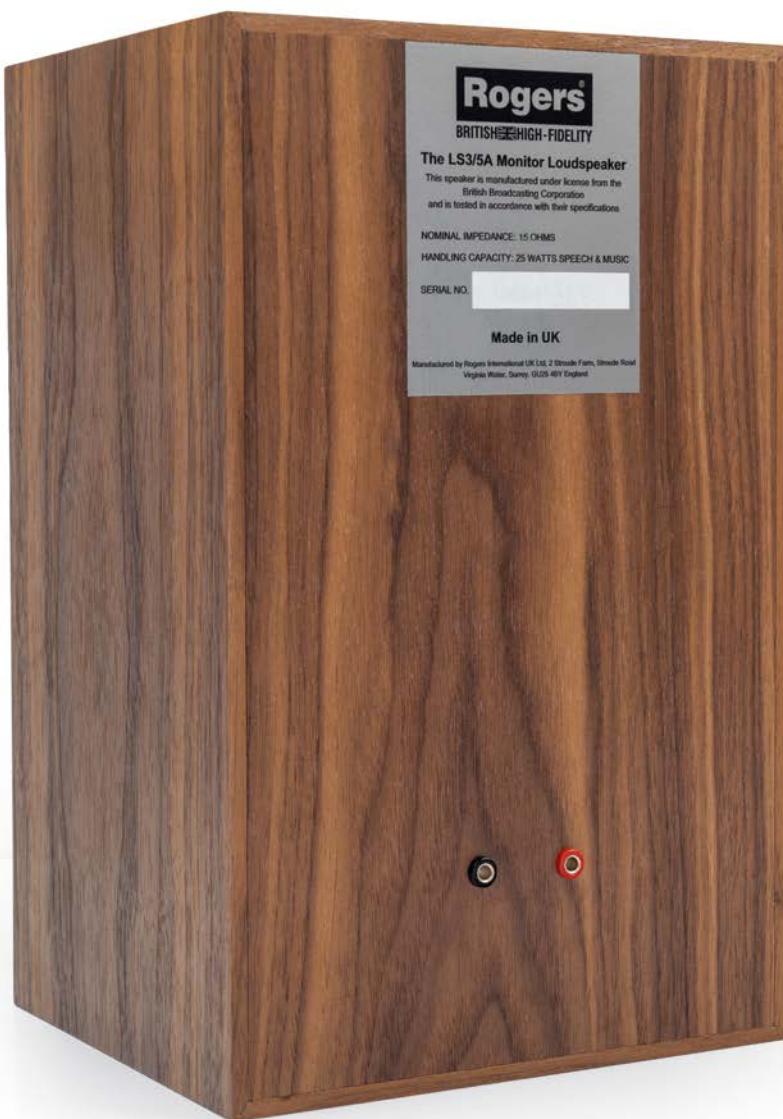
prednjače, pružajući fluidnu i celovitu zvučnu sliku, bez utiska da bilo šta nedostaje.

Tokom reprodukcije numera s težim basom nemoguće je ne primetiti ograničenost testiranih zvučnika u ovom pogledu. Ipak, ovo im se teško može uzeti za zlo, jer bi to bilo kao kad bismo malom automobilu zamerili što je mali. Njihova namena i ideja koja stoji iza dizajna jednostavno su takve, a rešenje postoji i zove se - veći model u ponudi. Vratimo se na basove: onoliko duboko koliko idu, LS3/5a Classic pružaju savršeno odmerene niske tonove, koji su besprekorno uklopljeni u ostatak slike. Gornji basovi veoma su agilni i precizni, pa iz ovih kutijica izlazi zaista zarazan ritam, uz makro i mikro dinamiku, koje zadržavaju doslednost bez obzira na glasnoću. Od najdubljih basova ostaje samo nagove-

štaj, ali je, s druge strane, pozitivno to što je slika odsečena tako da LS3/5a Classic i ne pokušavaju da reprodukuju ono što ne mogu.

Kratka povest vremena

Umesto zaključka, možemo samo da potvrdimo da je protok vremena veoma relativna stvar. U slučaju testiranih zvučnika, ono protiče veoma sporo i dozvoljava im da i nakon gotovo pola veka budu muzikalni bez premca, neutralni do krajnih granica i veoma kompetentni na mnogim drugim poljima. Ukoliko ne insistirate na najdubljim basovima, na vama je samo da im obezbedite jednako dobar ostatak sistema, prostoriju manje do srednje veličine i - naročito važno - kvalitetnu muzičku produkciju, a LS3/5a Classic će vam uvratiti muzikom za sva vremena.

Plus

- Visok kvalitet izrade svakog detalja.

Minus

- Zahtevnost u pogledu ostatka sistema.
- Plitak bas.

Oprema

- Exposure 2010S2
- Chord 2Qute
- AudioQuest, Oehlbach, FTA kablovi

Rogers LS3/5a Classic

- Preporučena snaga pojačala: 30-80 W
- Frekvencijski opseg (+/-3 dB): 80 Hz - 20 kHz
- Osetljivost (1 W / 1 m): 82,5 dB
- Impedansa: 15 oma
- Topologija: 1x110 mm bas/srednjetonac, 1x19 mm visokotonac
- Dimenzije (ŠxVxD): 190x305x165 mm
- Masa: 4,9 kg
- Cena: 2.900 €

► Trifecta Audio,
063/8000-700